

VLIV NOREM CEN (EUROKÓDŮ) NA PROJEKTOVÁNÍ A PROVÁDĚNÍ STAVEBNÍCH KONSTRUKCÍ VE ŠVÝCARSKU

Straße und Verkehr 2000, č. 8, str. 319

Výzkumný úkol č. 432, kolektiv řešitelů ETH/SIA/USIC

Předložená závěrečná zpráva výzkumného úkolu řeší otázku, jaké vlivy na projektování a provádění stavebních konstrukcí lze očekávat ve Švýcarsku po zavedení Eurokódů. Zpráva zdůrazňuje, že odpověď na tuto otázku není možná bez širších souvislostí, protože stavební konstrukce byly vždy budovány jako unikáty, a proto mohou být změny v praxi navrhování a provádění zachyceny systematicky jen obtížně. Další problém spočívá v okolnosti, že Eurokódy nejsou dosud k dispozici ve své definitivní verzi (dosud to jsou evropské předběžné normy), a proto se rozdíly mezi současnými platnými normami pro konstrukce ve Švýcarsku (normy SIA) a budoucími evropskými normami nedají s definitivní platností dosud zjistit. Zkušenosti švýcarských odborníků, kteří pracují v technických normalizačních komisích CEN a současná verze těchto evropských předběžných norem nicméně ukazují, že lze – alespoň ze současného hlediska – posoudit změny, které s sebou zavedení tohoto obřího souboru norem přinese.

Po krátkém všeobecném úvodním výkladu je v kapitole 2 vysvětleno postavení technických norem v právním řádu. Toto vysvětlení ukazuje, že budoucí evropské normy budou mít ve Švýcarsku zřejmě stejné postavení a stejný význam, jako současné švýcarské normy. Jejich právní význam spočívá především v tom, že dokumentují všeobecně uznávaná pravidla ve stavitelství. Jejich používání však není závazné (na rozdíl od státem vydávaných technických předpisů) a musí být dohodnuto v rámci smlouvy; u stavebních záměrů veřejného sektoru, které jsou financovány z veřejných zdrojů, bude odkaz na normy CEN v budoucnosti představovat běžný postup a rovněž soukromá sféra se bude ve velké míře opírat o evropské normy.

V kapitole 3 jsou vysvětleny zásady tvorby evropských norem a rozčlenění evropské soustavy norem CEN.

Kapitola 4 je podstatnou částí zprávy. Jsou zde uvedeny a popsány normy CEN, které mají význam pro oblast stavebních konstrukcí, jsou porovnány s odpovídajícími švýcarskými normami SIA a doplněny kritickým posouzením. Nejdůležitější poznatky jsou shrnuty v následujících závěrech:

- Soubor norem pro stavební konstrukce je podstatně rozsáhlejší, avšak i obsáhlejší, než odpovídající soubor švýcarských norem SIA.
- Normy CEN jsou málo jednotné, obsahují i některá ustanovení, která si odporují a ve své současné podobě nejsou příliš „uživatelsky přitulné“.
- Rozčlenění Eurokódů odpovídá současnému chápání norem a vyznačuje se jasným rozdělením podkladů, zkoušení odolnosti proti různým vlivům, navrhování a provádění.
- Nejdůležitější rozdíly v porovnání se švýcarskými normami SIA se týkají odolnosti proti různým vlivům, přičemž jsou požadavky značně zpřísněné, např. stabilita, odolnost proti únavě, odolnost proti zemětřesení, a to všeobecně v míře detailnosti ustanovení.
- Se zavedením Eurokódů se pracovní nároky při plánování a projektování zvýší (předpokládá se 10 % až 20 %).
- Na základě zvýšení požadavků na odolnost proti různým vlivům a podrobná ustanovení o konstrukčním řešení je třeba předpokládat u stavebních konstrukcí zvýšení investičních nákladů o 5 % až 10 %.

V závěrečné části zprávy (kapitoly 5, 6, a 7) jsou uvedena doporučení pro zavedení Eurokódů do švýcarské normalizační soustavy. Zvláštní význam se v této souvislosti klade na projekt tzv. Swisskódů; cílem tohoto projektu je nahrazení současných platných švýcarských norem SIA aktualizovanými švýcarskými normami pro stavební konstrukce, které nebudou v rozporu s ustanoveními Eurokódů. Swisskódy nejsou ovšem koncipovány pouze jako stručné výtahy z Eurokódů, nýbrž jako svébytné zavedení požadavků evropských předběžných norem; dokončení Swisskódů se předpokládá koncem roku 2001.

Životnost evropských předběžných norem je poprvé omezena na tři roky, jednou ji lze prodloužit o další dva roky. V procesu evropské normalizace se začátek roku 1999 pokládá za tzv. fázi transformace, tj. fázi, ve které budou předběžné evropské normy po oficiálním hlasování převedeny na plnohodnotné evropské normy (ENV ⇒ EN); tento proces má být ukončen v letech 2003/2004.

V rámci smluvně dohodnuté doby jednoho roku pro zavedení evropských norem do švýcarské normalizační soustavy mohou národní normy, které jsou v rozporu s evropskými normami, zůstat zachovány nejdéle pět roků. K plnému nahrazení švýcarských národních norem pro stavební konstrukce řadami norem Eurokódů dojde proto nejdříve od roku 2009. Tato transformace a proces zavádění Eurokódů musí být včas připraveny za aktivní účasti a spolupráce vysokých škol, technických vysokých škol, profesních svazů ve stavebnictví a zástupců státní správy.